MECSEK HÍRADÓ

343. szám **2026. november**

Őszi teljesítménytúrák a Villányi-hegységben

- **„Szársomlyó kincsei” teljesítménytúra**

Szeptember 26-án a Dél-dunántúli Regionális Természetbarát találkozó egyik programja volt a teljesítménytúra, melyet a megye déli részén ügyködő két egyesület (Dráva TSE, Tenkes TE) rendezett. A túra rendben lezajlott, annak ellenére, hogy minden távon (40-24-12-4 km) volt több kilométeres jelzetlen szakasz is. Az ellenőrzőbóják, iránymutató jelek időben kikerültek, és vissza is bontottuk azokat. Külön köszönöm a segítséget a HOTE természetjárók vezetőjének, aki az érdekes, játékos feladatokhoz a segédanyagot biztosította. A feladatok megoldása közben volt vidámság, amikor kiderült, hogy pld. a Bükki Nemzeti Park nem a Balaton északi partján terül el, vagy vidáman is túl lehet élni pár gombamérgezést. Az érintettek megígérték, hogy a való világban ez utóbbit nem követik el! Mivel a teljesítménytúrán nem csak a találkozó résztvevői indulhattak, sokan jöttek Villányból és a megye déli részéről is, akiknek máskor jóval messzebbre kellene utaznia egy ilyen rendezvényért. Itt is köszönöm a Villány Város Önkormányzatának a rajthely biztosítását, az ajándékok adományozóinak a segítséget és a két egyesület túrázóinak a közreműködését a túra lebonyolításában!

A pont bezárása után Zsoltival átmentünk a Szoborparkhoz, hogy Rongyínak „segítsünk” a teljesítménytúra másik ellenőrzőpontján, és ha már ott voltam, elindultam a tájékozódási pálya rövid távján. Egy kis frissítés jól jön a fejben…

- **I. „Őszi Tenkes” teljesítménytúra**

Pár szó előzetesen: mivel a Szent Imre teljesítménytúra idén már nem került megrendezésre, ezért a tavaszi és az éjszakai Tenkes túrák rendezői úgy döntöttek, hogy egy őszi túrát is rendeznek az „előtúra” időpontjában, október első szombatján (október 3-án), majd a későbbiekben is így kívánják ezt megrendezni.

A már megszokott rendezési szokásainkat követve pénteken intéződtek a vásárlások és az utolsó megbeszélés. Szombatra szép időt jósoltak, ami a hűvösebb reggel után be is jött. Rajthelyként a máriagyűdi kegytemplomnál a szabadtéri mise helyszínén a félig fedett, keleti részt használhattuk, ahol először a hosszabb (40-30 km) távokra jelentkezők érkeztek és időben, 7 óra után el is tudtak indulni. A pontok is időben nyitottak és túra rendben lezajlott, de ismét volt pár ember, aki egy kis „pluszt tett hozzá” a választott távjához, igaz kicsit később, de visszajutott a célba és fogyaszthatott a zsíros kenye-

rekből… A túra létszámát mintegy kilencvenöt százalékban a rövidebb távok (20-10-6 km) résztvevői tették ki. Idén is voltak ajándéksorsolások, ami további örömmel töltötte el a nyertes túrázókat. Itt köszönöm az ajándékokat a felajánlóknak, valamint a Tenkes TE és a Dráva TSE tagjainak a rendezésben való részvételt.
Jövőre is megrendezzük a túrát. A II. Őszi Tenkes teljesítménytúra időpontja: 2027. október 2., szombat.

Sűrű két-három hetünk volt a két teljesítménytúra szervezésével és rendezésével, de sikerült zökkenőmentesen lebonyolítani. A rendező két egyesület összefogása – immáron több mint két évtizede – példamutató a természetjárók táborában, csak így tovább!

atiKA

Erdei pihenők nyomában Máriakéménd és Liptód között

Október 1-jén kis „nyugger" csapatunkkal a Dél-Baranyai-dombság felé vettük az irányt. A túra célja a szokásos heti mozgás mellett a BMTSZ honlapon a „Pihenők" fejezetben még hiányzó fényképek elkészítése is volt.

Ezúttal Máriakéméndről indultunk a zöld sáv jelzésen a Törökvári-pihenő felé. A Törökvári-pihenőnél örömmel láttuk a szép új asztalokat és padokat, kár, hogy az esőbeállóba már nem jutott belőlük. A pihenőnél egy quad álldogált egymagában. Hamarosan előkerült az erdőből a gazdája is, aki lám, gombát (!) tartott a kezében! Hát, ilyesmit sem láttunk mostanában, ebben a rettenetes aszályos időben. Tovább a felújított kék „rom" jelzésen mentünk, első emelkedőnkön. Már az emelkedő vége felé jártunk, lassan itt kell lennie a Vályús-forrásának és a Vadászházi-pihenőnek! Forgattuk a fejünket jobbra-balra, és nagy nehezen észre is vettük a forrást jelző kék kör jelzést, teljesen eltakarta a magasra nőtt növényzet. Megtaláltuk a forrást az úttól néhány méterre az árokban, teljesen kiszáradva, elhanyagolt állapotban. Szemben vele az út túloldalán kell lennie a pihenőnek! Rutinos, „bozótpásztázó" szemünk ezt is észrevette, megbújva a fák, bokrok között. Nehezen, de be tudtunk menni: az egykori vadászház helyén (a betonalapja van csak meg) lévő két asztal és a padok elszomorító látványt mutattak. El vannak korhadva, két pad feldőlve, az egyik padnak már lába sincs. Kiírhatnánk: „a pihenő használaton kívül". Csak reménykedni tudunk benne, hogy ez is megújul majd, mint a Török-vár alatt lévő pihenő.

Kiérve az erdőből, a Kéméndi-tetőnél áttértünk a sárga háromszög jelzésre, ezen mentünk az erdő határán, majd az út balra egy ösvényre tért, és bevezetett az erdőbe. Innen „kalandtúra" következett, az ösvény vonalát csak sejteni lehetett (még jó, hogy itt-ott látszottak a jelzések). Mivel nem volt nálunk bozótvágó, a fiúk bottal csapkodva törtek utat. Aztán újabb meglepetés: egy árokátkelés, majdnem függőleges oldalban le, majd a másik felén fel! A levezető ösvény annyira meredek volt, hogy egyikünk – szó szerint – csak a hátsóján lecsúszva vállalta a leereszkedést. Na de ez így volt jó, minden túrába kell egy kis kaland! Az árok túloldalán aztán már rendes úton tudtunk tovább menni, és a sárga sáv jelzésre térve hamarosan elértünk az István-kúthoz és a mellette lévő kis

pihenőhöz. A kutat természetesen itt is teljesen kiszáradva találtuk. Egy rövid ebédszünetet tartottunk, és elgondolkodtunk, hogy itt egykor egy kis település létezett Liptódpuszta néven, mely az 1960-as évekre megszűnt. Ma már csak erdő van a helyén.

A rövid pihenő után még egy „emberes" emelkedő várt ránk, és felértünk a Liptód feletti tetőre, ahonnan gyönyörű kilátás nyílott északra, a Mecsek vonulataira. Egy meredek lejtős úton értünk be Liptódra, ahol fél órát szusszanhattunk, míg megérkezett a busz. Ragyogó őszi időben ismét szép túrát tehettünk.

Strasser Péter

Túravezetők Országos Találkozója a Keszthelyi-hegységben

Egyesületünk meghívást kapott a Túravezetők Országos Találkozójára, amely idén a Keszthelyi-hegységben, Balatonedericsen került megrendezésre október első hétvégéjén.

Október 2-án, péntek délután már folyamatosan érkeztek az ország minden részéből a túravezetők. Bár a hivatalos program csak szombaton kezdődött, a pénteken megérkezők számára már ekkor elkezdődött a találkozó egyik legfontosabb része: a kötetlen szakmai beszélgetés. A túravezetésről, tapasztalatokról, útvonalakról és a természetjárás aktuális kérdéseiről még késő éjszakába nyúlóan folyt a beszélgetés.

Szombaton a Keszthelyi-hegységet fedeztük fel. Sárdy Júlia vezetésével egy különleges geotúrán vehettünk részt, amely során megismerhettük a hegység kialakulását, földtani felépítését és legfontosabb kőzeteit. Szó esett többek között a Keszthelyi-hegységet felépítő dolomitról, valamint a Balatonederics környékén megtalálható mészkőről. A túra során betekintést kaptunk a tanúhegyek kialakulásába, valamint abba is, hogyan alakult ki a Balaton és a környező táj mai arculata. A tartalmas, mintegy 20 kilométeres túra nemcsak fizikailag, hanem szakmailag is sokat adott valamennyi résztvevőnek. A nap végén Balatongyörökön, az APáholy Étteremben vacsoráztunk, majd a szakmai program kötetlen formában folytatódott. A jó hangulatú beszélgetések során természetesen ismét a túravezetés, a természetjárás és az ország különböző részein szerzett tapasztalatok kerültek középpontba.

Vasárnap Szigligetre vezetett az utunk, ahol bejártuk a Kamon-kő tanösvényt, majd felkerestük a szigligeti várat is. A közös programot végül egy kellemes cukrászdai pihenéssel zártuk, ahol egy finom mascarponés desszert mellett búcsúztunk el egymástól.

A Túravezetők Országos Találkozója ismét bebizonyította, hogy a természetjárás nemcsak a kilométerekről és a teljesítményről szól. Legalább ilyen fontos a tudás átadása, a tapasztalatok megosztása, a szakmai kapcsolatok és az a közösség, amely az ország különböző pontjairól érkező túravezetőket összeköti. Köszönjük a meghívást és a tartalmas, szakmailag is értékes hétvégét! Külön köszönjük Dr. Gál Líviának a találkozó megszervezésében és lebonyolításában végzett munkáját.

Takács Ferenc
HOTE

Sólyom László emléktúra

Napsütés, emlékezés és sok-sok emelkedő. Október 3-án húszfős csapattal indultunk Pécsváradról a Zengőre, hogy Sólyom László egykori köztársasági elnökre és a természet védelméért vállalt kiállására emlékezzünk. Útvonalunk a következő volt: Pécsvárad – Zengő – Püspökszentlászló – Miske-tető – Cigány-hegy – Kisújbánya – Réka-kunyhó – Pécsvárad. A sárga sáv jelzésen kapaszkodtunk fel a Mecsek legmagasabb csúcsára. A kilátónál rövid megemlékezésben idéztük fel Sólyom László életútját és a Zengő megóvásában betöltött szerepét, majd megkoszorúztuk az emlékút tábláját. Innen a Sólyom László-emlékúton, továbbra is a sárga sávot követve indultunk a Cigány-hegy felé. Püspökszentlászlót érintve, a Miske-tetőn át haladtunk, ahol még virágoztak az őszi kikericsek. Csodásan meleg, napsütéses idő kísért bennünket egész nap. A Cigány-hegy után Kisújbányára ereszkedtünk, ahol Terike boltjában tartottunk egy kiadós frissítőszünetet. Innen a Réka-kunyhó érintésével tértünk vissza Pécsváradra. 21,5 kilométert tettünk meg, 800 méter szintemelkedéssel. Igazi, kemény mecseki túra volt, sok kapaszkodóval, de a csapat ügyesen, kitartóan haladt. Közben jókat beszélgettünk, és együtt élveztük az őszi erdőt. Köszönjük mindenkinek a részvételt, a jó társaságot és a kitartást! Köszönjük a Kiss Virágkuckónak a koszorút!

Dr. Takács Krisztina
túravezető, HOTE

Kéktúrázás Napja

A Magyarország legszebb tájait egy körre felfűző KÉKTÚRA (az Országos Kéktúra, a Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúra és az Alföldi Kéktúra) fenntartója, a Magyar Természetjáró Szövetség (MTSZ) 2020 óta minden év októberének második szombatjára hirdeti meg a közösségi túranapot. Ez az idén október 10-re esett, és szokás szerint rengeteg túrázót mozgatott meg: kb. 3800-an regisztráltak a 143 vezetett, vagy az újdonságnak számító önjáró túrák valamelyikére, hogy a kék sáv jelzésű útvonalon közösen végigjárják a teljes Országos Kékkört. Ők az MTSZ szervezésében együtt több mint 50 ezer kilométert gyalogoltak egyetlen nap alatt. A csoportok vezetésében összesen 175 szakaszfelelős vett részt, köztük ismert túravezetők, helyi turistaegyesületek tagjai, KÉKTÚRA-ellenőrök, valamint állami erdőgazdaságok, nemzeti park igazgatóságok és a Magyar Természetjáró Szövetség munkatársai. (MTSZ)

A Mecsekben Zobákpuszta – Mecseknádasd szakaszon Takács Ferenc vezette a kéktúrázós csoportot, az alábbiakban az ő beszámolóját adjuk közre.

Kéktúrázás Napja a Kelet-Mecsekben
– geológiai kalandozás Zobákpusztától Mecseknádasdig

Október 10-én, a Kéktúrázás Napján egyesületünk színeiben vezettem az RPDDK 94-es szakaszát, Zobákpusztától egészen Mecseknádasdig. A túrán 47 lelkes természetjáróval vágtunk neki a Kelet-Mecsek változatos, természeti kincsekben és történelmi emlékekben gazdag vidékének.

Ezúttal a földtörténeti múlt is megelevenedett előttünk! A szakasz geológiai szakvezetését Erdős Dániel vállalta, akinek köszönhetően egészen új szemmel tekinthettünk az alattunk húzódó hegyekre és a lábunk előtt heverő kövekre. Dani izgalmas magyarázataiból sok mindent megtudhattunk a Kelet-Mecseket meghatározó kőzetekről, a Hidasi Mészmárga, valamint az Óbányai és Fonyászói Mészkő formációk kialakulásáról. A túra során nem csupán a tájat jártuk be, hanem a földtörténet távoli időszakaiba is bepillantást nyertünk.

Én eközben a Kelet-Mecsek természeti és kulturális értékeit igyekeztem minél színesebben bemutatni túratársainknak, hiszen egy-egy ösvény, erdő vagy település nemcsak szép táj, hanem történetek, hagyományok és természeti értékek őrzője is. Számomra a természetjárás éppen ettől különleges: minden megtett kilométerrel közelebb kerülünk a tájhoz, miközben új ismeretekkel, élményekkel és közös emlékekkel gazdagodunk.

Köszönöm Erdős Dánielnek a tartalmas és érdekes geológiai szakvezetést, a 47 túratársnak pedig a közös élményt és a jó hangulatot! A Kelet-Mecsek mindig tartogat újdonságokat – annak, aki nyitott szemmel és kíváncsisággal járja az ösvényeit.

Takács Ferenc
túravezető, HOTE

TeSzedd! – Összefogás a Mecsek tisztaságáért!

Október 17-én gyönyörű, napsütéses őszi időben rendeztük meg a Hosszúhetényi Turista Egyesület és a Mecsekerdő Zrt. közös szemétgyűjtő akcióját, amelyen 36 lelkes résztvevővel vágtunk neki a Kelet-Mecsek megtisztításának.

Négy különböző táv közül lehetett választani, így mindenki megtalálhatta a számára megfelelő kihívást. A cél azonban minden útvonalon ugyanaz volt: tenni a természetért, megtisztítani kedvenc kirándulóhelyeinket, és példát mutatni környezetünk védelméből.

A legrövidebb táv résztvevői a Kövestetői-kilátó környékét tisztították meg, ahol a szép kilátás mellett sajnos a mások által hátrahagyott hulladékkal is találkoztak.

A közepes távok iránt is nagy volt az érdeklődés. Az egyik csapat a Zengő környékén, a másik Kisújbánya térségében dolgozott azon, hogy erdeink, turistaútjaink és kedvelt kirándulóhelyeink tisztábbak, rendezettebbek legyenek.

A leghosszabb távra már kevesebben vállalkoztak, de ez egyáltalán nem szegte kedvét az elszánt csapatnak! Becsülettel végigjártuk az Óbánya környéki útvonalakat, és megtisztítottuk a turistautakat. Mert tudjuk: a természet védelme nem mindig látványos munka, de minden összegyűjtött hulladék számít!

A csodálatos őszi erdő, a friss levegő és a közös munka ismét megmutatta, milyen jó érzés tenni azért a tájért, amely annyi élményt és feltöltődést ad nekünk.

Ezúton is köszönjük mind a 36 résztvevőnek, hogy szabadidejüket a természet védelmére áldozták! Külön köszönet a Mecsekerdő Zrt.-nek az együttműködésért és a közös munkáért.

Hiszünk abban, hogy a természetjárás nem csupán a táj szépségének felfedezéséről szól, hanem felelősségről is. Vigyázzunk együtt a Mecsekre, hogy a következő generációk is ugyanolyan örömmel fedezhessék fel erdeink csodáit, ahogyan mi tesszük! A természet nem szemetes. Vigyázzunk rá együtt!

Takács Ferenc

„Kincses Mecsek”

Október 17-én került megrendezésre a Misinán a harmadik Kincses Mecsek teljesítménytúra. Ennek kapcsán a szervező egyesület tagjaként összeszedtem pár gondolatot.

Természetjáró körökben nagy népszerűségnek örvendenek a teljesítménytúrák. Talán mert szinte mindenki találhat magának megfelelő távot. Vannak, akik egy kellemes családi kirándulást szeretnének, míg mások a fizikai teljesítőképességük határait feszegetik. E kettő között pedig szinte minden kategória megjelenik.

Az indulók nem minden esetben tudják, és természetesen nem is kell tudniuk, hogy egy teljesítménytúra megszervezése és lebonyolítása milyen összetett feladat. Mivel a legtöbb egyesület taglétszáma véges – mai divatos kifejezéssel élve az egyesületek nagy része humán erőforrásbeli kihívásokkal küzd –, ezért ez az első szempont, amit a tervezésnél figyelembe kell venni. Ennek tudatában célszerű kiválasztani az időpontokat, a helyszínt, az ellenőrző pontokat és az útvonalat. Néhány trükkel pár embert meg lehet spórolni, akiket más feladatokra át lehet csoportosítani. Ha a rajt és a cél egy pontban van, akkor ugyanaz a csapat végezheti az indítás és az érkeztetés adminisztrációját (persze ez nem megoldható például a Kinizsi 100 és hasonló hosszú távú teljesítménytúrákon). Nyerhetünk néhány főt úgy is, ha egyes ellenőrző pontokat többször is érint a túra útvonala. Ilyen esetekben a pontőrökre ugyan nagyobb teher hárul, de például ha 2 db 2 fős pont helyett egy 3 fős pontot használunk kétszer, akkor a felszabaduló önkéntest másik ponton lehet bevetni. A következő megoldandó feladat a távok, szintidők, útvonalak, szintemelkedések tervezése. Ha mindez megvan, akkor engedélyeztetni kell a terület tulajdonosával, ha szükséges, akkor a környezetvédelmi hatósággal is a túrát.

Ezután következhet az útvonalak bejárása, hogy nem áll-e fenn az eltévedés veszélye vagy egyéb akadály; hogy végig járható-e a tervezett útvonal. Amennyiben minden rendben, akkor a térképek, GPX file-ok, majd kicsit később az itinerek, menetkartonok elkészítése a következő lépés. Ezzel egy időben a túra helyszínének és időpontjának a kommunikációja a természetjárók felé is kiemelt feladat.

A teljesítménytúrák (és szinte minden természetjárással kapcsolatos esemény) egyik legnehezebb része a résztvevők számának kalkulálása. A részvétel egyrészt időjárásfüggő, másrészt az azonos időpontban megrendezésre kerülő egyéb programok is befolyásolhatják. Amikor már készülnek a térképek és a kitűzők, akkor szoktak olyan huncutságok történni, hogy bejelentenek egy társas vadászatot vagy terepralit azonos időben ugyanarra a területre. Ezekre csupán azért van szükség, hogy a szervezők nehogy

megbolonduljanak jó dolgukban. Természetesen megfelelő intelligenciával és kompromisszumkészséggel sok probléma megoldható.

A túra előtti napokban történik a frissítőpontokon kínált, illetve a célba érkezők számára szánt étel és ital beszerzése. A létszám ebben az esetben még sarkalatosabb kérdés, ezért jó, ha az indulók minél többen élnek az előregisztráció lehetőségével, így megkönnyítve a szervezők munkáját.

A túrát megelőző napon már megtörténik a bóják kihelyezése (reménykedve, hogy az önkéntes természetvigyázók nem távolítják el másnapig), a rajt-cél berendezése, hogy másnap reggel és napközben az indulókat lehetőleg ideális körülmények fogadják. Aztán már csak egy gyors imára van lehetősége mindenkinek a világnézete szerinti istenhez illetve felsőbb erőhöz a másnapi jó idő érdekében.

Az első induló rajtja után a főszerep már a résztvevőké, a szervezők diszkréten a háttérbe vonulnak, és azon munkálkodnak, hogy mindenkinek tartalmas kikapcsolódásban és feltöltődésben legyen része. Az előkészületek adminisztrációja és bürokráciája átadja a helyét a természet szeretetének illetve a teljesítménynek, az erő kifejtésének. Egy teljesítménytúra teljesítése nem csak fizikai erőnlétet igényel, hanem mentális nehézségek, holtpontok legyőzését is. Ahogy az egyik résztvevő barátom elmondta, a fizikai fáradtságnál sokkal nagyobb kihívást jelentett számára annak a lelki tehernek a legyőzése, hogy a túra útvonala a sokadik kilométer után a cél közelében vezetett el, már látni lehetett az égbe törő TV-toronyot is, de a térképet megnézve hátat kellett fordítani neki és további kilométerekkel és szintemelkedésekkel kellett még megküzdeni, mielőtt bevonulhatott a célba. Így azonban a teljesítés dicsősége is annál nagyobb volt.

A Kincses Mecsek teljesítménytúra távjai – a szükséges erőkifejtés tekintetében – kicsit eltérnek a hasonló túráktól. A terület földrajzi adottságaiból adódóan a távolságokhoz képest jelentős szintemelkedéseket kell az indulóknak leküzdeniük. Néhány hozzáértő szakember és tapasztalt túrázó szerint a Kincses Mecsek távjainak teljesítéséhez szükséges fizikai és mentális erők egyenértékűek egy hozzávetőlegesen 30-40%-kal hosszabb távú, de fele akkora szintemelkedést magában foglaló túráéval. Ennek tudatában nemcsak minden teljesítő, hanem minden induló – aki bármilyen okból esetleg feladni kényszerült is – megérdemli az elismerést!

A sikeres lebonyolítás után is még sok tennivaló vár a szervezőkre. Papírmunka, elszámolás, pakolás, takarítás stb. De még másnapra is jut feladat, a bóják és szalagok beszedése. Viszont annak tudata, hogy a résztvevők jól érezték magukat és a mesepályának köszönhetően a legfiatalabb korosztály esetében is talán sikerült elvetni a természet és a természetjárás szeretetének a magvait, kárpótol minden fáradtságért és erőt ad a következő esemény rendezéséhez, amelyre mindenkit szeretettel várunk!

Balázs Róbert
Mecseki Barangolók Társasága Egyesület

Várromok, hegycsúcsok és történelmi emlékek a Papuk és a Krndija vidékén

Október 18-án a horvátországi hegyek felé vettük az irányt, hogy felfedezzük a Mecsek „nagy testvérének" is nevezhető hegyvidék történelmi és természeti kincseit.

A Papuk és a Krndija földtani története sok tekintetben rokon a mi Mecsekünkével, így különösen izgalmas volt egy újabb, határainkon túli hegyvidéket megismerni.

A napi kihívás: 15 kilométer és mintegy 800 méter szintemelkedés! Reggel korán autóba ültünk, hogy minél több időt tölthessünk túrázással. Duzluk településen parkoltunk le, innen indultunk felfelé a hegyek közé. Az első emelkedő leküzdése után máris egy lenyűgöző középkori várromnál találtuk magunkat.

Raholca vára – a monumentális Ružica grad

A Ružica grad Horvátország egyik legjelentősebb és legnagyobb középkori erődített vára. A mintegy 8000 négyzetméteres területen elhelyezkedő vár falai, tornyai és megmaradt épületrészei ma is lenyűgöző látványt nyújtanak.

Raholcát már 1228-ban említik a történelmi források, a várat pedig 1357-ben királyi birtokként jegyezték fel. A középkorban fontos főúri és katonai központ volt, majd 1542–1543 körül oszmán uralom alá került. A törökök kiűzését követően fokozatosan elveszítette jelentőségét, és az idő vasfoga vette át az uralmat a falak felett.

A meredek sziklafalra épült erődítményben járva könnyű elképzelni, milyen komoly feladat lehetett egykor a vár felépítése, megközelítése és védelme. A hatalmas falak között sétálva a történelem szinte kézzelfoghatóvá válik.

A vár felfedezése után egy újabb, erős emelkedő következett, majd a Stari grad, vagyis az Óvár romjaihoz érkeztünk.

Stari grad – a hegyek rejtélyes vára

Az Óvár történetéről jóval kevesebbet tudunk, mint a Ružica gradról. A megmaradt falak elrendezése és az erődítmény kiterjedése alapján felmerült, hogy akár korábbi is lehet a híres szomszédjánál. Egyes feltételezések a korai középkorba helyezik, más értelmezések későbbi építési korszakot valószínűsítenek.

A romok között nem találhatók egyértelmű nyomai a kényelmes lakóhelyiségeknek, ezért elképzelhető, hogy elsősorban katonai célokat szolgált, vagy menedékhelyként használták. Pontos eredete azonban ma is történelmi rejtély.

A sűrű erdőben megbújó, sziklákhoz simuló falak egészen más hangulatot árasztanak, mint a nagy vár. Itt már valóban olyan érzése támad az embernek, mintha egy rég elfeledett világ nyomaira bukkant volna.

A Stari grad után utunk a Krndija hegység 792 méter magas csúcsára, a Kapovacra vezetett.

Kapovac – 792 méteren a geodézia nyomában

A csúcson egy különleges táblát is találtunk: a horvát állami geodéziai hivatal jelzése szerint itt található a horvát geodéziai alaphálózat 248-as számú, állandó pontja. Ez a földmérés és a térképezés szempontjából fontos referenciahely.

Így a csúcs meghódítása nemcsak a túra szintemelkedése miatt volt emlékezetes. Egy olyan ponthoz is eljutottunk, amelynek a térképek és a pontos helymeghatározás világában is jelentősége van. A csúcson készült fényképünk is megörökíti ezt az érdekes felfedezést. A túrázás során az ilyen apró részletek teszik igazán változatossá a kirándulást: egyszer középkori várfalakat kutatunk, máskor egy hegytető geodéziai jelentőségével ismerkedünk.

A Kapovac után egy másik gerincen kezdtük meg az ereszkedést. Visszafelé utunk a Szent Miklós ortodox kolostor templomához vezetett, amely a hegyvidék egyik különleges kulturális értéke.

Szent Miklós ortodox templom – egy csendes történelmi emlék

A kolostor a szerb ortodox szerzetesi hagyomány fontos emléke, amelynek története a 16. századig nyúlik vissza. Különösen értékesek a belső freskók, köztük a Nemanjić-dinasztia családfáját ábrázoló falkép.

A hegyek között megbújó szakrális hely méltó lezárása volt a történelmi emlékekben gazdag túránknak. A várromok katonai múltja után itt a vallási és kulturális örökség egy másik szeletével találkozhattunk.

Innen már a kiindulási pont felé vettük az irányt.

15 kilométer, 800 méter szint és rengeteg élmény

Gyönyörű őszi időben túrázhattunk, a változatos erdei ösvények, a középkori várromok és a hegyvidék csendje pedig igazán különlegessé tették a napot. Egyetlen túrába sűrítve találkoztunk a középkori történelemmel, egy máig rejtélyes várrommal, egy geodéziai érdekességgel és egy több évszázados vallási emlékkel. A Papuk és a Krndija ismét bebizonyította, hogy a természetjárás sokkal több egyszerű gyaloglásnál: minden ösvény új történetet, minden hegycsúcs új felfedezést tartogathat.

Takács Ferenc

Mecseki Láthatatlanok nyomában a Kelet-Mecsekben

Az 1956-os forradalom 70. évfordulóján a HOTE ismét megtartotta október 23-ai túráját a Kelet-Mecsekben, ahol az '56-os mecseki szabadságharcosok (a Mecseki Láthatatlanok) előtt tisztelegtünk. *(A túra ezúttal a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség nyílt túrájaként is meg volt hirdetve. A szerk.)*

Utunkat a pécsváradi Málics Ottó-emléktáblánál megtartott koszorúzással kezdtük, majd a Zengő lábánál elhaladva, az Antal-képet érintve a Réka-kunyhóhoz (Etelka-forrás) mentünk. Itt egy rövidebb pihenőt követően a Mecseki Láthatatlanok útján járva, a gyönyörű őszi erdőben az emelkedőket könnyedén leküzdötte 22 fős csapatunk, majd

Kisújbányára érve betértünk Terike boltjába, hogy némi frissítőt (kávét és jégkrémet) vegyünk magunkhoz. Ezúton is köszönjük Korcz Miklósnak a szíves kiszolgálást!

Kisújbányáról Miske-tetőn át megtekintettük a Cigány-hegyi kilátót, majd leereszkedtünk a Pásztor-forráshoz. Innét már csak a festői szépségű, őszi színekben pompázó Vár-völgyben kellett végighaladnunk, hogy az Iharos-kút és a Gergely-Éva-forrást érintve megérkezzünk Máré-várhoz. Túránk zárásaként csapatunk részt vett a várban a magyaregregyi önkormányzat által szervezett 1956-os megemlékezésen, ahol megkoszorúztuk a Máré-várban 1956. november 11. napján hősi halált halt Pájer Ferenc és névtelen bajtársa emléktábláját.

Köszönjük a Kiss Virágkuckónak a koszorúkat, és hogy velünk tartottatok! Tisztelet a Hősöknek!

Dr.Böröcz László

Emlékfaállítás és emlékezés Büdös-kúton

A Büdös-kúti kulcsosház mögötti „Baranyai természetjárók panteonja" sziklája, melyeken elhunyt ismert túratársaink emléktábláit helyeztük el, az évek során megtelt. Az emlékhely további bővítésére azon a helyen – védett területről lévén szó – nem kaptunk természetvédelmi engedélyt, ezért más megoldást kellett keresni. Az illetékes hatóság a kulcsosház előtti tisztáson, az esőház (Rudi háza) mellett engedélyezte egy emlékfa elhelyezését. Az engedélyeztetési eljárás hosszadalmas volt, majd ezután a fa kiválasztása, kivágása, kiszárítása és felületkezelése is hosszú időt vett igénybe, így a tavalyi halottak napi megemlékezésre az emlékfa még nem készült el, csak ez évben. A Mecsekerdő Zrt. vállalta a faanyag biztosítását, és az emlékfa felállítását a helyszínen. A választás egy elágazó tölgyfatörzsre esett, ezt lehántolták, és kiszáradása után elvégezték a megfelelő felületkezelést.
Az emlékfát október 2-án állították fel.

Október 30-án, pénteken délután tartotta a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség a szokásos halottak napi megemlékezését Büdös-kúton, amelyen elhunyt turistatársinkra emlékeztünk. Ez évben a megemlékezés az eddigiekhez képest rendhagyó volt olyan szempontból, hogy két helyszínen történt. Először a kulcsosház mögötti panteon szikláinál idéztük fel azok emlékét, akiknek nevei a felhelyezett táblákon szerepelnek, majd átmentünk a kulcsosház előtti tisztásra, ahol az esőház (Rudi háza) mellett újonnan felállított emlékfát „avattuk fel" azzal, hogy felkerült az első két névtábla (tavaly elhunyt két turistatársunk: Jónás István és Lengyel Zoltánné Margitka táblája) a fára. A megemlékezésen a természetjárók mellett részt vettek Pista és Margitka családtagjai, valamint megtisztelt bennünket jelenlétével Hohn Miklós igazgató úr, az Árpádtetői

Erdészet vezetője is, akinek megköszöntük az Árpádtetői Erdészet segítségét és közreműködését az emlékfa elkészítésében és felállításában.

A megemlékezés elején Schóber József, a BMTSZ elnöke egy Fekete István idézetet olvasott fel, majd ismertette az emlékfa létrejöttének történetét, és megköszönte az Árpádtetői Erdészet segítségét a fa elkészítésében és felállításában. Ezután elhunyt turistatársainkról beszélgettünk, idéztünk fel a személyükkel kapcsolatos régi, emlékezetes történeteket. Az összejövetel kötetlen beszélgetéssel zárult, miközben a résztvevők által hozott enni- és innivalókat fogyaszthattuk. Reméljük, hogy az emlékfa a tisztáson sértetlenül, rongálástól mentesen őrizheti turistatársaink emlékét.

Strasser Péter

Turista útjelzések felújítása és egyéb festések 2026-ban

A Dráva Természetbarát Sport Egyesület idén is kivette a részét a Mecsek turistaútjainak felújításából. A Magyar Természetjáró Szövetség pályázatának keretében végeztük a legtöbb munkát. A pályázathoz előzetesen le kellett fényképezni a felújítandó jelzések állapotát. Ezt a feladatot Kertész Kornélia, Németh Katalin, Várnainé Meng Hajnalka és atiKA a nyugger csapattal végezte. Elég későn jött meg a szerződés a megyei szövetséghez, addig nem kezdtük el a festést, amíg pályázati szakaszinkat el nem fogadták. Ezután kezdődhetett a munka.

A vállalásból először a Kelet-Mecsek turistaútjaiból végeztünk kettővel. A piros kereszt jelzés Magyaregregy központ, temető – Babina – sárga sáv, illetve a sárga négyzet jelzés Várvölgy autóbusz-megálló – Gerda-forrás – Vörösfenyő kulcsosház útvonalon újult meg. A két szakasz hossza 6,82 km volt, amivel már teljesítettük a június végéig vállalt 30%-os készre jelentést. Ezek után kezdtük el a Nyugat-Mecsekben tervezett útvonalak festését. Június végéig még két szakasszal (Tixi-forrás, Gégen-kút – 0,79 km) végeztünk, ami szintén bekerült a megyei 30%-os vállalásba. Ezután következett a legtöbb munkát igénylő kék kereszt jelzés (5,85 km) felújítása. Ez a hat elágazót tartalmazó szakasz egy magasabb „bérezésű" kategóriába esett. A munkáknál szerencsések voltunk, hogy a Szuadó-nyeregig (Patacsi-mező) be tudtunk menni az autókkal, így mindkét oldalt (Éger-völgy, Szuadó) két irányból tudtuk festeni. A nagy meleg kicsit visszafogott bennünket a munkában, mivel ezekben az időpontokban csak heti egy munkanapot vállaltunk. Az egészség a legfontosabb! Augusztus 20-án kezdtük meg az utolsó két turistaút festését. A Laci-forrás (kék kör) és a kismélyvölgyi piros kereszt jelzések szeptember elejére lettek készen. Utóbbinál a két forrás, a Széchenyi- és a Kismélyvölgyi-forrás leágazót is megfestettük piros kör jelzéssel. Ezeknek a jelzéseknek a hossza 2,84 km volt.

Szerencsére tagjaink közül sokan jelentkeztek a munkákra, voltak olyanok is, akik nem tartoznak tagjaink közé, de már több éve segítenek a jelzésfestésben. A teljes névsor a következő: Both Kata, Both Viktória, Braun Andrea, Jancsi Attila, Kertész Kornélia, Kulcsár Gábor, Németh Katalin, Romvári Tibor, Schóber József, Stiksz Zsuzsika, Tóth Klára, Valkai család, Várnainé Meng Hajnalka és Zóka Magdolna. Összességében a

pályázati jelzésfestések keretében festettünk 16,3 km-t, volt 225 munkaóránk, valamint autóinkkal megtettünk 819 km-t.

Ezen kívül turistajelzéseket festett Both Viki és Kertész Nelli a Dél-dunántúli Pirostúra útvonalváltozásánál (Dinnyeberki, Kisibafa) az MTSz munkatársaival. Szintén útvonalváltozás volt a Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúrán is Remeteréttől északra, ezt Both Vikivel végeztük el. A hatósági engedélyeket az MTSZ intézte. A Nagyharsányi Szoborpark környezetében a kerítésoszlopok cseréje miatt hiányzó kék sáv jelzéseket pótoltuk. A jelzésfestéseken kívül Rongyival megvizsgáltuk az Ormánságban a turistautak állapotát Kisszentmárton, Mailáthpuszta, Szaporca és Drávacsehi környezetében. Iránymutató jeleket festettünk Abaligeten a Denevér Múzeum mellett, valamint a parkolóhelyek kijelölését a Nagyharsányi Szoborparknál Both Vikivel és Kertész Nellivel. Soós Zoli és Nagy Csaba ismét megpróbálták kitisztítani a zöld kereszt jelzésű turistautat Vékény mellett, az árok és a kerítés közötti szakaszon. Próbálkozunk, de ez egy olyan harc, amit nem érdemes folytatni…

Köszönöm mindenkinek a munkáját, aki szabadideje egy részében az egyesületért, a természetjárásért dolgozott!

atiKA

Megújult a Gyarmathy-kereszt

Felújították a Mecseki Parkerdőben, a Rotary-körsétányon álló Gyarmathy-keresztet. Az eredeti keresztet 1938-ban (a Budapesten rendezett 34. Nemzetközi Eucharisztikus Világkongresszus évében) állították dr. Gyarmathy Miklós ítélőtáblai bíró emlékére. Gyarmathy Miklós vezető személyisége volt Pécs társadalmi életének, és aktívan tevékenykedett a Mecsek turistalétesítményeinek kiépítésén. Igaz ember volt, kiváló bíró, magasztos erkölcsi felfogással és mély vallásos hittel. Mindössze 56 éves volt, amikor elhunyt. Emlékére állították ezen a helyen a térdeplővel ellátott keresztet. A Rotary körsétány délnyugati részén álló kereszt – a korabeli dokumentumok alapján – igen közkedvelt volt a pécsi polgárok körében. A kereszt előtt sűrűn tartottak családi és egyházi eseményeket is. A második világháború után a kereszt egyre rosszabb állapotba került: előbb a feliratok tűntek el, majd az 1950-es évek végén a korpusz is ellopták róla, később magát a fakeresztet is átszabták. Az 1960-as évektől már csak a megcsonkított maradványt láthatták az arra járók. A Pécsi Rotary Club kezdeményezésére idén októberben a keresztet az eredeti állapotot rekonstruálva helyreállították, előtte – ahogy egykor is volt – térdeplőt helyeztek el. A keresztre új, fából faragott korpusz került. A kereszt előtt egy tájékoztató táblát is elhelyeztek, és a kereszt előtti pihenőpadot is kicserélték. Az új kereszt ünnepélyes átadására és egyházi megáldására 2026. október 27-én került sor.

Strasser Péter

IN MEMORIAM

Dr. Tihanyi László
(1936–2026)

Mély fájdalommal és megtört szívvel tudatjuk, hogy 2026. október 29-én este, 90 éves korában elhunyt egyesületünk elnöke, Dr. Tihanyi László.
Laci bácsi 1953 óta volt a Pécsi Orvos-Egészségügyi Sport Kör tagja. 1963-tól a természetjáró és tájékozódási futó szakosztály vezetője. 1967-től majdnem 60 évig egyesületünk elnöke. 1968-tól a Baranya megyei szövetség titkáraként több évtizeden keresztül fáradhatatlanul segítette a megyei és a dél-dunántúli tájfutás fejlesztését és megszámlálhatatlan verseny (Hungária Kupák, OB-k, Mecsek Kupák, megyei bajnokságok) rendezésében vett részt egyszerű rendezőtől az elnöki feladatokig. De ha kellett, akkor még térképjavításra is szakított időt. Egyesületünk vezetése mellett – amíg egészsége engedte – igyekezett a legtöbb versenyen személyesen is elindulni, mindig lelkesen és vidáman teljesítette az aktuális távokat. Szerénységére jellemző, hogy amikor 2012-ben középtávú magyar bajnoki címet szerzett, akkor befutást követően szerényen leült a székére, kipihente magát és csak annyit mondott, hogy meg kell várnia az eredményhirdetést, mert a rendezők szeretnének adni neki valamit. Halálával pótolhatatlan veszteség érte közösségünket. Laci bácsi nemcsak elkötelezett vezetőnk volt, hanem a hazai tájfutás iránti szenvedélyével, fáradhatatlan energiájával és emberségével mindannyiunk számára példaképként és mentorként szolgált. Az erdőben és az életben is utat mutatott nekünk; az általa képviselt értékek, a sportág szeretete és a közösségért végzett áldozatos munkája örökre beíródott egyesületünk történetébe.
Az utolsó pontot is érintve, földi pályafutását befejezve most egy ismeretlen, égi pályán fut tovább. Emlékét és szellemiségét a térképeken, az erdei ösvényeken és a szívünkben mindörökké megőrizzük. Egyesületünk osztozik a család mély gyászában.
Nyugodj békében Laci bácsi!

A POEÜ közössége

Laci bácsi halála szomorú aktualitást ad a büdös-kúti Baranyai Természetjárók Panteonja új emlékfája október 30-i avatásának. Ott még nem tudtunk haláláról. A megemlékezés végén azzal váltunk el egymástól, hogy reméljük, minél lassabban kerülnek fel új emléktáblák a fára. Aztán otthon fogadott a hír...
Laci bácsi – igazi természetjáróként – a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség munkájában is aktívan közreműködött. Az 1990-es, 2000-es években rendszeresen részt vett tájékozódási túraversenyek (Tavaszi Kupa, elSant Őszi Kupa…) rendezésében. Közel két évtizeden át vezette a szövetség ellenőrző bizottságát, munkáját lelkiismeretesen, precízen ellátva. Barátságos, közvetlen személyisége hiányozni fog a természetjáróknak. Emlékét megőrizzük

Strasser Péter
BMTSZ

MÚLTIDÉZŐ

Házirend és egyéb rend a turistaházakban

(Megjelent a Természetjárás 1957/5. – szeptemberi – számában)

Azzal kezdem, hogy rendre mindenhol mindenkinek szüksége van, még a turistáknak is! Tavaly a dömörkapui turistaházban – lehet, hogy nem minden szombaton, de pont akkor, amikor mi Pestről lementünk – éjfél után 1 óráig szólt a zene s hangjai mellett finom, modern táncot járt Pécs szórakozni vágyó ifjúsága, örömmel állapítom meg, hogy finom, modern táncot jártak, ami mellett ha aludni nem is, de békésen pihenni lehetett. Vajon mi lett volna, ha tüzes csárdást vagy csűrdöngölőt, délvidéki kólót avagy rock and rollt rúgtak volna a pécsi ifjak lábai?

Hajnal felé az édes álomban szendergőket mennydörgésszerű robajok ugratták ki az ágyból. Egypár jó jövedelmű fiatalember nem talált Pécsett más helyet motorkerékpárjának kipróbálására és túráztatására, mint a turistaház udvarát. De hát ez tavaly volt, borítsunk rá fátylat!

Nemrég Dobogókőn és a Nagyvillámon jártam, ahol mindezek nem fordultak elő, hogy is fordulhattak volna elő, amikor ide, mármint Dobogókőre, szerény gyalogjáró turista alig jön. Tanúbizonyság erre az autóparkolásra kijelölt hatalmas hely. Az itt időzők nagy része társas vagy személygépkocsin teszi meg a 700 méteres tetőre kanyargó utat. Büszkén dagasztotta a mellemet, mikor a frissen kátrányozott s apróra tördelt bazaltkővel telehintett utat jártam. Milyen szép, milyen természetes! És azok a gyönyörű sodronyfonat és egyéb kerítéssel körülvett villáknak beillő üdülők! Hogy a Napsugár üzemekről ne is beszéljünk! Rajongok a természetért! De lassan a testtel, ne legyünk irigyek, sem rosszmájúak, ezekre is szükség van. Pihenni, üdülni itt aztán igazán lehet, de főleg annak, akinek sok pénze van. Mi – szerény turisták – úgy éreztük, mintha egy kicsit kinéztek volna a kis ebédlőteremből turistafelszerelésünk és hazulról hozott ennivalónk láttára. Szerencsére nem nagyon érzékenykedtünk. Korán lefeküdtünk és pihenni meg aludni szerettünk volna a közös hálóteremben, de ez túlzott igény volt részünkről. Még 11 órakor is szállingóztak a nappal keveset társalgó nők és játszóidő hiányában szenvedő gyermekeik. A gyermekek kalandmesélése a mosdószobán keresztül egész az ágyba bújásig tartott. Isteni szerencsére reggel 6 órakor olyan felhőszakadásos záport kaptunk, hogy az esti elmaradt pihenést, ha nem is alvásban, de fekvésben pótolhattuk. Minden bosszúságért és fáradtságért kárpótolt azonban a Nagyvillám gyönyörű tája. Szemet gyönyörködtet a környező és távoli hegyek enyhe vonulata az üde rétekkel tarkított tölgy- és bükkerdők sötétzöldje, a Duna kápráztatóan szép hajladozása.

Nagyvillám turistaháza a legszebb helyek egyikén épült, nem hiszem, hogy akadna olyan természetbarát, aki itt valami kifogásolni valót találna, így vagyok én is vele. Nem győzök róla eleget áradozni, ezért hamarosan újra odalátogatok. Mindezek előrebocsátásával szeretnék azonban valamit megjegyezni. Az épület előtt, asztalok mellett – ahol gyönyörű kilátás nyílik a visegrádi vár regényes romjaira – ott áll a hetek óta összegyűlt szemét, ételhulladék a gyűjtőkosárban. Nincs senki, aki azt onnan eltakarítsa. S hogy a környék bokrai, árnyas pihenőhelyei tele vannak papírhulladékkal és szeméttel,

az már nem tartozik a turistaház kezelőinek hatáskörébe. De ránk tartozik, turistákra és azt hiszem kizárólag csak ránk, hogy az ország kiránduló- és turistahelyein rend és tisztaság legyen. Vegyük magunknak a fáradságot, tegyük tisztává tartózkodási helyünket, takarítsuk el ezeket a szégyellni való, szemnek sem kellemes egészségtelen színfoltokat. Percek alatt össze lehet kotorni a hulladékot és ha már elásni nem tudjuk, el is égethetjük. Arra természetesen vigyázzunk, nehogy erdőtűz keletkezzen igyekezetünkből. Lengyel túrán járt ismerősöm említette, hogy mikor a regényes Kárpátok útjait járták, a lengyel vezető egy kis darab elszórt papírt talált az úton. Fölvette és az úttól távolabb egy kő alá helyezte. Még ez se rontsa a természet összhangját. Hol vagyunk mi ettől? Talán volna rá lehetőség egy-egy figyelmeztető táblát elhelyezni a turistaházak környékén? Ha csak egy-két turista megfogadja tanácsomat, elértem a célomat.

Segesdi Lajos szakoszt. vez.

HÍREK

- **Lankás-forrás:** a Dél-Baranyai Dombságban a Máriakéméndhez közeli Lankás-forráshoz vezető turistaösvény járhatatlanná vált, a forrás állaga is leromlott, így a forráshoz vezető, a Z sáv jelzésről leágazó Z● jelzést megszüntettük.
- **2027. évi programok:** kérjük az egyesületek vezetőit, a programok szervezőit, ill. akik nyílt túra vezetést terveznek vagy vállalnának, hogy a program- és túraterveket küldjék el november 17-ig e-mailben vagy telefonon az alábbi címek valamelyikére:
  Schóber József (schober.jozsef@gmail.com, ☎ 20/437-8314),
  Strasser Péter (pvtsz01@gmail.com, ☎ 20/522-2953).

Rendezvények

- *november 7., szombat:* **„Mecseki láthatatlanok" teljesítménytúra** (100, 56, 28, 18, 7 km). R.: Pécsi Ifjúsági Természetjáró Egyesület (PITE). Rajt: Pécs-Árpádtető, Mecsextrém Park, 6.00-7.00 (100, 56 km), 7.00-8.00 (28 km), 8.00-9.00 (18 km), 8.00-10.00 (7 km). Cél ugyanott. Nevezési díjak: 6500 Ft/fő (100 km), 5000 Ft/fő (56 km), 3500 Ft/fő (28 km), 2500 Ft/fő (16 km), 1500 Ft/fő (7 km). Figyelem! a 100 és az 56 km-es távokon előnevezés kötelező: Varga Jenő (☎ 30/475-5862, e-mail: varganyabt@gmail.com)! Előnevezési határidő: november 3., kedd! A résztvevők a 100 km-en kétszer, az 56 és 28 km-es távokon a célban meleg ételt kapnak. Információ: Bota János (☎ 30/993-8595).
  További részletek: https://tturak.hu/hikeOccasion/8548/details
- *november 8., vasárnap:* **„Aranyló ősz" teljesítménytúra** (35, 25, 13 km). R.: Szászvári Mocorgók Szabadidő Egyesület. Rajt: Szászvár, Szent István Közösségi Ház (Szent István utca 33.), 7.00-8.00 (35 km), 7.30-9.30 (23 km), 8.00-9.30 (13 km). Cél ugyanott. Nevezési díjak: 3000, 2500 ill. 2000 Ft/fő. Kulacs, pohár, ill. a 35 km-es távon lámpa (fejlámpa) kötelező! Információ: Hang Csaba (☎ 30/650-5418).
  További részletek: https://tturak.hu/hikeOccasion/8533/details

- *november 10., kedd:* **Természetbarátok Klubja. Látogatás a Pécsi Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Múzeumába**, ahol Morvai Anita múzeumpedagógus vezetésével ismerhetjük meg a kiállítást. Helyszín: Pécs, Szabadság u. 2. (a Zsolnay-szobornál), időpont: 17.00 óra. Belépőjegyek: teljes árú jegy 1000 Ft, kedvezményes árú jegy (6–26 éves korig diákigazolvánnyal, ill. 62–70 éves korig) 500 Ft, 70 év felettieknek, valamint köznevelésben dolgozó pedagógusoknak, szakképzésben dolgozó oktatóknak (érvényes igazolvánnyal) ingyenes. A belépőjegyeket minden résztvevő maga vásárolja meg, a tárlatvezetés díját a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség fizeti. Információ: Takács Ferenc (☎ 20/805-3405, e-mail: tf.hote@gmail.com).
- *november 14., szombat:* **„Málics Ottó emléktúra"** (15 km)**.** R.: Közös Nevező* Mecseki Mátrix Csoport. Rajt: Pécs, Ifjúság útja, PTE TTK „A" épület, 8.00-9.00. Cél: Pécs-Pécsbánya, Gesztenyés utca. Nevezési díj: 1000 Ft/fő. Kötelező előnevezés november 13-ig (péntek)! Információ: Kövecs Ferenc (☎ 70/704-4057). További részletek és előnevezés: https://tturak.hu/hikeOccasion/7842/details
- *november 14., szombat:* **„Skóciai Szent Margit emléktúra".** A kiírást lásd a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség nyílt túráinál!
- *november 20., péntek:* **Örökségünk – délutáni diskurzus.** Élménybeszámoló vetítéssel. R.: Hétdomb Természetbarát Egyesület. Helyszín: Komló, Közösségek Háza (48-as tér 1.), időpont: 17 óra. Információ: Őri Zsuzsanna (☎ 20/376-6437).
- *november 25., szerda:* **Ötórai beszélgetések. Föld alatti természetvédelem – a Nyugat-Mecsek karsztjai.** Parragh Tibor előadása. R.: Mecsek Egyesület. Helyszín: Mecsekerdő Zrt. (Pécs, Rét u. 8.), időpont: 17 óra.
- *november 28., szombat:* **„Rockenbauer Pál emléktúra".** A kiírást lásd a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség nyílt túráinál!
- *november 28., szombat:* **„Misina maraton" teljesítménytúrák (Misina maraton, Misina 35, Misina 28, Misina félmaraton, Misina 14, Misina 7)**. R.: Onedor. Rajt: Pécs, Misina TetőPont, 7.00-8.00 (maraton), 7.00-9.00 (35 km), 7.00-11.00 (28 km), 7.00-13.00 (13 km), 7.00-14.00 (14 km), 7.00-17.00 (7 km). Cél ugyanott. Valamennyi távon kötelező előnevezés november 27-ig! Nevezési díjak: 5000, 4500, 4000, 3500, 3000 ill. 2000 Ft/fő (november 1-ig történő előnevezés esetén valamennyi távon 500 Ft kedvezmény!). Információ: Seres Milán (☎ 30/544-8769).
  A túra és az előnevezés részletei: https://tturak.hu/hikeOccasion/8514/details
- *december 1., kedd:* **Természetbarátok Klubja. Klímavédelem és alkalmazkodás – a Mecsek jövője.** Dr. Dittrich Ernő okl. építőmérnök előadása. Hogyan változtatja meg a felmelegedés a Mecsek erdeinek életét, természeti rendszereit és vízkészleteit? Milyen helyi megoldásokkal mérsékelhetjük a kedvezőtlen hatásokat, és mit tehetünk közösen természeti értékeink megőrzéséért? Az előadás során szó lesz a klímavédelem lehetőségeiről, a fenntartható jövő kihívásairól és a közösségi szerepvállalás fontosságáról. Közös gondolkodásra hívjuk az érdeklődőket arról, hogyan őrizhetjük meg a Mecsek természeti kincseit a következő generációk számára. Időpont: 17.00 óra. Az előadás helyszíne lapzártáig még nem lett végleges, kérjük, figyeljék a

BMTSZ honlapján az eseménynaptárban a rendezvényt! Információ: Takács Ferenc (☎ 20/805-3405, e-mail: tf.hote@gmail.com).

♦ *december 5., szombat:* **Természetbarátok Klubja. Évzáró beszélgetés a Gyopár kulcsosházban.** Az idei előadássorozat lezárásaként szeretettel invitálunk benneteket egy kellemes rövid, közös túrára, kötetlen beszélgetésre és egy kis tervezgetésre. Követstetőn először megtekintjük a kilátót, majd onnan gyalogosan túrázunk át Zobákpusztára, a Gyopár-kulcsosházhoz (táv: kb. 4 km). A túra végén a Gyopár-kulcsosházban zsíros kenyérrel és meleg teával vendégelünk meg benneteket. Közben átbeszéljük a 2026-os év előadásait, felidézzük a legérdekesebb témákat, és közösen ötletelünk a 2027-es programokról. Arra is kíváncsiak vagyunk, ti milyen témákról hallanátok szívesen a következő évben! Milyen természeti értékek, izgalmas történetek vagy aktuális környezetvédelmi kérdések érdekelnek benneteket? Ötleteitekkel és javaslataitokkal ti is alakíthatjátok a jövő évi előadássorozatot. Zárjuk együtt a 2026-os előadások évét egy jó hangulatú túrával, baráti beszélgetéssel és közös tervezgetéssel! A *Mecsek Titkai* 2027-ben újabb felfedezésekkel folytatódik! Minden érdeklődőt szeretettel várunk! Találkozó: 9.35-kor Követstető autóbusz-megállóban (elérhető a pécsi távolsági autóbusz-állomás 11-es kocsiállásáról 9.00-kor induló szekszárdi buszjárattal). Túravezető: Takács Ferenc (☎ 20/805-3405, e-mail: tf.hote@gmail.com).

A BARANYA MEGYEI TERMÉSZETBARÁT SZÖVETSÉG NYÍLT TÚRÁI

► *november 7., szombat:* **„Emlékgyaloglás nagy elődeinkért”.** Útvonal: **Remete-rét – Sós-hegyi-kilátó – Pista bácsi pihenője – Erdei kereszt – Büdös-kút, panteon – Róka út – Cinke-tanya-emlékkő – Farda-kereszt – Remete-rét** (13 km, szintemelkedés: 300 m). Találkozás: 8.15-kor a pécsi távolsági autóbusz-állomáson a 23-as kocsiállásnál, az abaligeti busznál (az autóbusz 8.30-kor indul). Visszautazás Remete-rétről: 15.02. Túravezető: Pál Krisztina /*Mediterrán Gyaloglóklub*/ (☎ 30/742-7188, e-mail: rendszer8@gmail.com).

► *november 8., vasárnap:* **„Szent Márton emléktúra”.** Útvonal: **Óbánya – Kisújbánya – Vár-völgy – Komló, Kisbattyán** (15 km, szintemelkedés: 390 m). Indulás: 9.50-kor Óbányáról, az autóbusz-fordulóból (elérhető Pécsről a távolsági autóbusz-állomás 8-as kocsiállásáról 9.00-kor induló bonyhádi buszjárattal, Komlóról az autóbusz-állomás 6-os kocsiállásáról 8.30-kor induló pécsi buszjárattal, melyről Pécs, Budai vámnál át kell szállni a Pécsről 9-kor induló bonyhádi buszra (Budai vámnál van 9.09-kor). Túravezető: Papp László /*Hétdomb TE*/ (☎ 30/243-1860, e-mail: koku0820@gmail.com).

► *november 14., szombat:* **„Skóciai Szent Margit emléktúra”.** R.: Pécsi Túrakerékpáros és Környezetvédő Klub. Útvonal: **Pécsvárad – Büdös-kút – Antal-kép – Réka-völgy – Langehöhe – Réka-vár** (megemlékezés 13 órakor) **– Stein-malom** (Skóciai Szent Margit-emlékkereszt) **– Aranypatkó lovastanya** (Szent Margit zománcképe) – **Mecseknádasd, temető autóbusz-megálló** (15 km, szintemelkedés: 400 m). A túra során emlékezünk dr. Novotny Ivánra (1936–2016) is, Szent Margit emlékének hű ápolójára. Mindenkit kérünk, hozzon magával mécsest vagy egy szál virágot az em-

lékkőhöz! A túra résztvevői egyedi emléklapot kapnak. Találkozás: Pécsvárad, Kossuth tér (a plébániatemplom mögött), 10 órakor. A találkozási hely elérhető Pécsről a távolsági autóbusz-állomás 8-as kocsiállásáról 9.00-kor induló bonyhádi buszjárattal (Pécsvárad Vár utcáig kell utazni, onnan 600 m gyalog). Hazautazás: Mecseknádasd temetőtől Pécsre autóbusz indul: 15.27, 16.40, 17.27 és 18.27-kor. Túravezető: Rostás László „Laca" (☎ 30/914-7508). Információ: kemenyfi@gmail.com

► *november 28., szombat:* **„Rockenbauer Pál emléktúra – Mecsek turistája túramozgalom".** Útvonal: **Zobákpuszta – Pap-rét – Püspökszentlászló – Réka-kunyhó – Komlós-kanyar – erdészeti műút – Pécsvárad – Zengővárkony, Rockenbauer Pál sírja – Pécsvárad, kollégium autóbusz-megálló** (16 km, szintemelkedés: 340 m). Találkozás: 7.05 órakor a pécsi távolsági autóbusz-állomás 12-es kocsiállásánál, a komlóra induló autóbusznál (az autóbusz 7.15-kor indul).
Túravezető: Nagy Róbert /*Mecseki Barangolók Társasága*/ (☎ 70/606-4320, e-mail: najrobi4@gmail.com).

► *november 29., vasárnap:* **„Tenkes kapitány sasfészkei".** Útvonal: **Túrony – Csarnóta – Kopasz-hegy – Csukma hegy – Akasztó-domb – Siklós** (17,5 km, szintemelkedés: 415 m). Találkozás: 8 órakor a pécsi távolsági autóbusz-állomás 15-ös kocsiállásánál, a siklósi buszjáratnál (az autóbusz 8.15-kor indul).
Túravezető: Éger Zoltán /*Vándormadár Baráti Kör*/ (☎ 30/537-6416; e-mail: egerzoltan71@gmail.com).

A Hétdomb Természetbarát Egyesület nyílt túrái, komlói kiindulással

(A túrákról információ kérhető: Őri Zsuzsanna ☎ 20/376-6437)

► *november 7., szombat:* **„Gyermektúra" – Halloween túra.** Útvonal: **Kövestető tanösvény – Kilátó** (körtúra). Táv: 6 km, szintemelkedés: 170 m. Indulás Komlóról autókkal 16.30-kor a Csempe parkolóból. Túravezető: Papp Luca Panna.

► *november 8., vasárnap:* **„Szent Márton Emléktúra".** A kiírást lásd a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség nyílt túráinál! Túravezető: Papp László.

► *november 14., szombat:* **Emlékezés a már "Végtelenben túrázókra".** Útvonal: **Máré csárda – Vörösfenyő kulcsosház – Kata-forrás – Vörösfenyő kulcsosház – Máré csárda** (11 km, szintemelkedés: 200 m). Indulás 7.40-es mekényesi buszjárattal. Túravezető: Őri Zsuzsanna.

► *november 14., szombat:* **"Őszi barangolás a Kelet-Mecsekben".** Útvonal: **Máré csárda – Pap-erdő – Almás – Magyaregregy – Babina – Vörösfenyő kulcsosház – Nyomákói-kút – Máré-forrás – Máré csárda** (15 km, szintemelkedés: 360 m). Indulás 7.40-es mekényesi buszjárattal. Túravezető: Jenczer Dóra.

► *november 15, vasárnap:* **„Skóciai Szent Margit emléktúra".** Útvonal: **Mecseknádasd – Réka-vár – 5-ös úti kunyhó – Pusztabánya – Kis-kaszáló – Takanyó – Zobák** (15 km, szintemelkedés: 450 m). Indulás: a 6.30-as pécsi buszjárattal. Túravezető: Papp László.

► *november 22., vasárnap:* **Túra Komló körül – közben forrástisztítás!** Útvonal: **Komló, Petőfi tér – KBSK – Gyöngy-kút – Cserma-tető – Sikonda – Laura-**

forrás – Mecsekfalu – Dávidföld, Mini Zoo – Petőfi tér (12 km, szintemelkedés: 272 m). Indulás: 8.00 órakor a Petőfi térről. Túravezető: Papp Luca Panna.

► *november 28., szombat:* **„Rockenbauer Pál emléktúra" – Komlóról**.
I. Útvonal: **Zobákpuszta – Püspökszentlászló – Komlós-kanyar – Zengővárkony, szelídgesztenyés – Ruzsama – Hosszúhetény** (20 km, szintemelkedés: 360 m). Indulás: a 8.00 órai hosszúhetényi buszjárattal. Túravezető: Horváth Attila.
II. Útvonal: **Dombay-tó elágazás – Dombay-tó – Zengővárkony, Szelídgesztenyés – Pécsvárad** (11 km, szintemelkedés: 150 m). Indulás: a 8.30-as pécsi buszjárattal, átszállás a Budai vámnál. Túravezető: Őri Zsuzsanna.

A Mecsek Egyesület nyílt túrája

► *november 7., szombat:* **„Oroszlótól Sikondáig, avagy épül az új Napszentély-kilátó".** Útvonal: **Oroszló – Bodolyabér (Egyházbér) – újraépülő Napszentély-kilátó – Aranyos-tető – Csúcstelep – Bak-hegy – Alsó-Kis-liget – Sikondai elágazás autóbusz-megálló** (16 km, szintemelkedés: 423 m). Találkozás: 8.15-kor a pécsi távolsági autóbusz-állomáson a 14-es kocsiállásnál a Kaposvár felé induló busznál (az autóbusz 8.30-kor indul). Utazás Oroszló, Községháza megállóig. Túravezető: Schóber József (☎ 20/437-8314, e-mail: schober.jozsef@gmail.com).

DDNPI rendezvények

A Duna–Dráva Nemzeti Park Igazgatóság turisztikai szolgáltatásairól (programok, bemutatóhelyek, tanösvények, túralehetőségek) a nemzeti park honlapján találhatók: www.ddnp.hu/okoturizmus

- *november 6., péntek:* **Idegenvezetés a Pintér-kert Arborétumban.** A résztvevők szakvezető kalauzolásával betekintést nyerhetnek a közel száz éves múltra visszatekintő gyűjteményes kertben megtalálható különleges örökzöldek, gyümölcsfák, díszfák világába. A program részét képezi a kert középső részén elhelyezkedő Mecsek Kiállítás megtekintése is, melyben a résztvevők egy audiovizuális installáció segítségével átfogó képet kaphatnak a Mecsek természeti és kultúrtörténeti értékeiről, valamint a legfontosabb kirándulási célpontokról. Helyszín: Pintér-kert Arborétum (Pécs, Tettye tér 9.), időpont: 10.00 óra. A program időtartama: 1 óra. Részvételi díj: 1500 Ft/fő.
- *november 6., péntek:* **Madarak védelme a ház körül – téli madáretetés.** A program lehetőséget biztosít arra, hogy a madáretetők téli vendégeinek életébe bepillantást nyerjünk. A résztvevők megtudhatják, milyen táplálékkal szabad etetni a télen itt maradt kismadarakat, valamint a résztvevők újrahasznosított anyagokból saját etetőt is készíthetnek. Helyszín: Tettye Oktatási Központ (Pécs, Tettye tér 8.), időpont: 10.00 óra. A program időtartama: 60 perc. Részvételi díj: 1000 Ft/fő A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges (☎ 30/377-3383)!
- *november 7., szombat:* **Terített asztal az iszapon – madarász séta a Csertői-tónál** (jelvénygyűjtő túra). Az őszi időszakban jellemző, hogy a halastavaknál elkezdődnek a lehalászási munkálatok. A tavakban nevelt halak befogásának könnyítésére a tómeder vizét lecsapolják, így szabaddá válik a tófenék, és az addig hullámzó vízzel borított terület egyszerre apró tócsákkal szabdalt iszapfelszínné változik. Míg a tómederben visszamaradó, sekély vízben rekedt apró halak a gémféléknek, rétisasoknak nyújtanak zsákmányt, addig a szabad iszappadokon megjelennek a parti madarak. A túra célja ennek az alkalmi madárseregletnek a megfigyelése.

Helyszín: Csertői-halastó, halőrház, időpont: 9.00 óra. A túra hossza: 4 km, időtartama: 3 óra. Részvételi díj: 1500 Ft/fő.

- *november 7., szombat:* **Kőbe zárt élet – séta a 100 éves Pintér-kert Arborétumban**. A Pintér-kert Arborétum örökzöldjei, csodás virágai kapcsolatban állnak a Mecseket alkotó kőzetekkel. A programon megfigyeljük, milyen különleges élőhelyeket választanak maguknak ezek a növények és milyen környezeti feltételek adottak itt a számukra. A könnyed túra egyik kuriózuma, hogy felkutatjuk a valaha, a földtörténeti középidőben élt élőlények nyomait. Helyszín: Pintér-kert Arborétum (Pécs, Tettye tér 9.), időpont: 10.00 óra. A program időtartama: 90 perc. Részvételi díj: 1500 Ft/fő. A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges (☎ 30/377-3383)!
- *november 13., péntek:* **Madarak védelme – téli madáretetés az Ormánságban.** A programon bemutatásra kerülnek az Ormánság leggyakoribb madarai és lehetőség nyílik arra, hogy a madáretetők téli vendégeinek életébe bepillantást nyerjünk. A résztvevők megtudhatják, milyen táplálékkal szabad etetni a télen itt maradt kismadarakat, valamint a résztvevők újrahasznosított anyagokból saját etetőt is készíthetnek. Helyszín: Ős-Dráva Látogatóközpont, Szaporca Időpont: 10.00 óra A program időtartama: 60 perc Részvételi díj: 1000 Ft/fő. A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges (☎ 30/377-3383)!
- *november 13, péntek:* **Fotós túra az Abaligeti-barlangban.** A program során fotós szakvezető segítségével lesz lehetőség a cseppkövekben gazdag barlang képződményeinek fényképezésére. Helyszín: Abaligeti-barlang, időpont: 14.00 óra. A program időtartama: 2 óra. Részvételi díj: a barlangi belépő ára. A programra előzetes bejelentkezés szükséges (e-mail: attila.komlos@ddnp.hu, eva.horvath@ddnp.hu)!
- *november 14., szombat:* **Felkészülés a télre – séta a 100 éves Pintér-kert Arborétumban.** A szakvezetéses túra alkalmával a résztvevők megismerkedhetnek a kert őshonos és dísznövényállományával. A látogatók többek között megtudhatják, hogy mi történik télen a lágyszárú évelő növényekkel, vagy hogy milyen hideget képes elviselni a gránátalma. A programon szó lesz arról is, hogy az egyes, kertben is előforduló állatfajok milyen módokon készülnek a téli időszakra és milyen technikákkal képesek átvészelni a keményebb mínuszokat. Helyszín: Pintér-kert Arborétum (Pécs, Tettye tér 9.), időpont: 10.00 óra A program időtartama: 60 perc. Részvételi díj: 1500 Ft/fő. A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges (☎70/374-0295)!
- *november 14., szombat:* **Tematikus barlangtúra az Abaligeti-barlangban – földrajz.** A program résztvevői az általános barlangi túránál részletesebben ismerhetik meg a barlang kialakulásának földrajzi folyamatait, a karsztterületek működését. A tematikus túra során nemcsak szemügyre vehetjük a szebbnél szebb cseppköveket, a barlang oldásos és koptatásos formakincsét, hanem kialakulásukról, fejlődésükről is számos érdekességet hallhatunk. Helyszín: Abaligeti-barlang, időpont: 15.00 óra. A program időtartama: 1,5 óra. Részvételi díj: a barlangi belépő ára. A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges (☎ 72/498-766)! A résztvevők maximális létszáma 20 fő. A programon való részvételt 12 éves kor felett ajánljuk.
- *december 1., kedd:* **DDNP Klub. Völgyi Sándor: A holtfa jelentősége – kameracsapdás adatgyűjtés a Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzetben.** Helyszín: Tettye Oktatási Központ (Pécs, Tettye tér 8.), időpont: 17.00 óra. A részvétel díjmentes.

Mecsek Híradó. A Baranya Megyei Természetbarát Szövetség információs kiadványa. Szerkeszti: Strasser Péter. Megjelenik minden hónap első keddjén (július és augusztus kivételével). A közlésre szánt anyagokat minden hónap 20-áig kérjük a szövetséghez eljuttatni (7621 Pécs, Tímár u. 21.). Ügyeleti idő: kedd 16.30–18 óra. Szerkesztői telefon: 20/522-2953; e-mail: pvtsz01@gmail.com; internet: www.baranyatermeszetbarat.hu